

สรุป "โลกสีหม่น" มลพิษท่วม-ทรัพยากรแล้ง

โดย ข้อมูลจากบทความ The blue planet in peril. วารสาร "Label France" ฉบับปลายปีพ.ศ.2548

ไม่ว่าจะมองไปที่ใดในรอบ 50 ปีที่ผ่านมา ผลจากการขับเคลื่อนกิจกรรมทางสังคมของมนุษย์ที่เพิ่มทวีคูณมากขึ้นได้ก่อให้เกิดภาวะวิกฤตในระบบ "นิเวศวิทยา" อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประวัติศาสตร์ของดาวเคราะห์สีน้ำเงินที่ชื่อว่า "โลก" ซึ่งนับวันสีสน้ำฟ้าครามสดใสเริ่มหม่นคล้ำลงทุกขณะ

วิกฤตการณ์ที่เห็นเด่นชัดที่สุดก็คือ "ภาวะโลกร้อน" ซึ่งทำให้เกิดปฏิกิริยาเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ ทำลายชั้นโอโซนที่มีหน้าที่ปกป้องโลกเราจากรังสี "อัลตราไวโอเล็ต" จากดวงอาทิตย์

รายงานฉบับที่ 3 ของ "คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ" ชี้ให้เห็นว่า สถานการณ์ตั้งแต่ปัจจุบันไปจนถึงสิ้นศตวรรษที่ 21 นี้ อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกสามารถเพิ่มสูงขึ้นได้อีก 1.4-5.8 องศาเซลเซียส ด้วยอัตราเร่งเช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อประชากรโลกนับล้านชีวิตอย่างไม่มีทางเลี่ยงได้

รายการยาวเหยียดของ "ผลกระทบ" ที่เกิดขึ้นจากภาวะโลกร้อนที่ผู้เชี่ยวชาญรวบรวมได้ เริ่มต้นด้วยความไม่เสถียรของภูมิอากาศ, ภัยพิบัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ที่จะเกิดบ่อยขึ้น อาทิ ทอร์นาโด มรสุม และไซโคลน, การเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำทะเลที่มีผลต่ออุณหภูมิ รวมถึงผลกระทบต่อภูมิอากาศในหลายส่วนของโลก

ถัดมาคืออุทกภัย เพราะความร้อนส่งผลอย่างรุนแรงต่อวัฏจักรของน้ำ นำไปสู่การเพิ่มอัตราการระเหยเป็นไอ ทำให้ฝน หิมะ หรือลูกเห็บตกลงมามากขึ้น แม่น้ำเออแลนขยายตัวกินอาณาบริเวณมากขึ้น กระทั่งน้ำไหลบ่าลงสู่มหาสมุทร ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชากรร้อยละ 80 ของโลกที่อาศัยริมชายฝั่งหรือแหล่งน้ำ

ที่ล้มเสียไม่ได้คือ ความแห้งแล้งและการแปรสภาพเป็นทะเลทราย อุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นจะทำให้น้ำในพื้นที่แห้งแล้งที่สุดหมดไป ทะเลทรายจะแผ่ขยาย

และน้ำในทะเลอย่าง "เดดซี" จะระเหยมากขึ้น

ส่วนการละลายของธารน้ำแข็งและการแผ่ความร้อนลงสู่น้ำลึกอันเป็นผลจากอุณหภูมิที่สูงขึ้นส่งผลให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้น ถึงแม้รูปแบบผลกระทบจะยังเป็นเพียงร่างคร่าวๆ แต่มันเป็นสัญญาณเตือนขนานแท้ต่อประชากรในโลกใบนี้

- มลพิษครองมหาสมุทร

ตรงข้ามกับความเชื่อที่ว่า "น้ำเสีย" ที่ระบายออกจากการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมและไหลลงสู่แม่น้ำ ทะเลสาบ รวมทั้งลำธาร สร้างมลพิษเป็นทวีคูณให้มหาสมุทรพอๆ กับมลพิษจากการขนส่งทางทะเล

โดยแต่ละปีมีสารเคมีต่างๆ ตั้งแต่ไฮโดรคาร์บอน รวมถึงสารทำความสะอาดและน้ำมันชนิดต่างๆ ที่เป็นมลพิษ ถูกเทลงสู่ทะเลถึง 1,200,000-1,500,000 ตัน

สำหรับภาวะของแม่น้ำ การเกิดน้ำขึ้นน้ำลงและปากแม่น้ำจะสะสมสารพิษอย่างเช่น ปะการังและตะกั่ว และลงสู่สิ่งแวดล้อมทางทะเล

การใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ในเตรดในการเกษตรกรรมอย่างกว้างขวางทำให้ปริมาณสารฟอสเฟตและแอมโมเนียสั่งสมเป็นเหตุให้สาหร่ายเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว ทำให้ปริมาณออกซิเจนในน้ำลดลง ถือเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมทางน้ำ

- ทรัพยากรถดถอย

ปรากฏการณ์เหล่านี้คุกคามอนาคตสิ่งมีชีวิตในน้ำโดยตรง

เพราะมันทำให้เกิดปรากฏการณ์ "ยูโทรฟิเคชัน" (ขาดออกซิเจน) บริเวณปากแม่น้ำ ซึ่งเป็นพื้นที่อนุบาลสัตว์น้ำกว่า 80 ชนิด

อันตรายอีกประการเกิดจากการ "จับปลา" ทำอุตสาหกรรมประมงกอบโกยสัตว์น้ำจนเกินกว่าขีดจำกัดทางชีววิทยา กล่าวคือ สัตว์น้ำถูกจับจำนวนมากจนไม่มีระยะเวลาขยายพันธุ์

ในน่านน้ำบางแห่งของยุโรป ร้อยละ 40-60 ของการทำประมงสัตว์
เศรษฐกิจ เป็นการหาประโยชน์ภายใต้ความเสี่ยงต่อการ "สูญพันธุ์" ของ
สัตว์น้ำ

ท้ายที่สุด, เมื่อดูจากแนวโน้มสถิติประชากรโลกในปีพ.ศ.2563 ที่น่าจะมี
มากมหาศาลถึง 8,000 ล้านคน ทำให้คาดการณ์ได้ว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อม
และทรัพยากรธรรมชาติบนโลกใบนี้จะยิ่งแย่ง เพราะคนสร้างมลพิษมาก
ขึ้น ไม่ว่าจะเป็นมลพิษจากภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การคมนาคม ฯลฯ

ความท้าทายของมนุษย์ในการพิทักษ์รักษาและฟื้นฟูโลกของเรา
นอกเหนือจากการเรียกร้องนโยบายที่ชัดเจนจากภาคการเมืองแล้ว

การหันมาเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และเร่งทบทวนความสัมพันธ์ระหว่าง
"มนุษย์" กับ "สิ่งแวดล้อม" ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องรีบ
ลงมือทำก่อนทุกอย่างจะสายเกินไป

หนังสือพิมพ์ข่าวสด วันอังคารที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2548